

ANEKS METODOLOGICZNY

Załącznik B

do raportu z badań:

„Dezaktywizacja osób w wieku okołiemerytalnym”

**Raport z realizacji terenowej badania
kwestionariuszowego osób w wieku okołiemerytalnym**

Raport z realizacji terenowej badania kwestionariuszowego osób w wieku okołoemerytalnym

1. DOBÓR PRÓBY KWOTOWO-LOSOWEJ

Próba do badania jest losową 7000-osobową reprezentacją mężczyzn i kobiet - mieszkańców Polski w wieku 50-70 lat. Próba ma charakter kwotowo - losowy i jest dobierana z bazy adresowej PESEL. W próbie rozróżniamy dwie podpróby: podpróba mężczyzn w wieku 55-70 lat i podpróba kobiet w wieku 50-65 lat.

Warstwowanie próby uwzględnia wielkości miejscowości oraz ich rozmieszczenie w ramach województw.

Próba jest dobierana w dwóch fazach. W pierwszej fazie dokonuje się warstwowania populacji osób ze względu na kryterium lokalizacji terytorialnej (w podziale na 16 województw) oraz klasę wielkości miejscowości. Według tego ostatniego kryterium miasta dzielone są na 7 kategorii wielkości: powyżej miliona, 500-1000 tys., 200-499 tys., 100-199 tys., 50-99 tys., 20-49 tys., 10-19 tys., poniżej 10 tys. mieszkańców.

W ramach wprowadzonego podziału warstwowego dobierane są miejscowości, które w dalszej fazie stanowią jednostki losowania adresów. Do jednostek losowania włącza się obligatoryjnie wszystkie 220 miast o liczbie ludności przekraczającej 20 tys. mieszkańców, natomiast w klasach miejscowości o mniejszej liczbie mieszkańców odpowiednia liczba miast jest losowana. Losowanie to jest dokonane z uwzględnieniem prawdopodobieństw proporcjonalnych do liczby mieszkańców, co oznacza przyjęcie tej samej wielkości wiązki adresów dobieranych w późniejszej fazie w każdym z miast. Losowanie miast odbywa się według schematu ze zwracaniem.

Warstwy dla obszarów wiejskich wyznacza się zgodnie z podziałem terytorialnym na województwa. Następnie, w każdym z województw dobierane są gminy, przy czym losowanie dokonywane jest według schematu ze zwracaniem z uwzględnieniem prawdopodobieństw proporcjonalnych do liczby mieszkańców gminy.

W drugiej fazie doboru w dobranych uprzednio miastach i gminach losuje się wymaganą liczbę adresów. Adresy dobierane są metodą losowania systematycznego z operatu uporządkowanego według nazw ulic. We wszystkich miastach liczących ponad 20 tys. mieszkańców (podzielonych na 6 warstw: 20-49 tys., 50-99 tys., 100-199 tys., 200-499 tys., 500-1000 tys. i ponad milion) dobiera się liczbę adresów proporcjonalną do liczby ludności, przy czym współczynnik proporcjonalności ustalony jest z uwzględnieniem planowanej liczebności próby.

W obszarach wiejskich podstawę losowania adresów stanowią dobrane wcześniej gminy. W każdej z nich losuje się jedną wieś z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do liczby mieszkańców, a następnie spośród adresów dobranej wsi losowana jest liczba adresów odpowiadająca wielkości wiązki realizacyjnej.

Na etapie realizacyjnym ankieter ma obowiązek dotrzeć pod wskazany adres i rozpocząć od niego poszukiwanie mężczyzn we wskazanym wieku i spełniające kryterium z zamówienia na próbę. Jeśli w wylosowanym mieszkaniu (domu) mieszka osoba spełniająca podane kryteria, to wywiad jest z nią przeprowadzony. Jeśli w odszukanym mieszkaniu dwie lub więcej osób spełnia podane w formularzu doboru kryteria wybierana jest ta, która ostatnio obchodziła urodziny. Jeśli w odszukanym mieszkaniu nie mieszka osoba, która spełnia podane w formularzu kryteria płci i wieku, to dalsze poszukiwanie kontynuowane jest w kolejnym mieszkaniu. Poszukiwanie respondentów są prowadzone aż do momentu znalezienia osoby spełniającej podane w formularzu kryteria.

2. LICZEBNOŚĆ PRÓBY I DOPUSZCZALNY BŁĄD LOSOWY

Badanie realizowane było na próbie ogólnopolskiej.

W ramach projektu przeprowadzono:

4500 wywiadów z kobietami w wieku: 50-65 lat, z których:

1000 to kobiety ubezpieczone lub pobierające świadczenia z KRUS,

3500 to kobiety ubezpieczone lub pobierające świadczenia z ZUS

2500 wywiadów z mężczyznami w wieku: 55-70 lat, z których

1000 to mężczyźni ubezpieczeni lub pobierający świadczenia z KRUS,

1500 to mężczyźni ubezpieczeni lub pobierający świadczenia z ZUS

Dopuszczalny błąd losowy wynosi 0,5-1,2%.

3. PROBLEMY Z REALIZACJĄ TERENOWĄ

Problemy, z jakimi spotkali się ankieterzy w trakcie realizacji badania w terenie:

Problemy rekrutacyjne

1. Głównym problemem z jakim spotkali się ankieterzy było znalezienie osób, które pobierały świadczenia z KRUS
2. oraz znalezienie osób sprawujących opiekę (respondenci nie chcieli przyznawać się do sprawowania opieki ze względu na to, iż robią to na czarno)

3. W badaniu był warunek, że respondent miał pracować, choć chwilę w ciągu ostatnich 5 lat. I przede wszystkim to w połączeniu z KRUS było dużą trudnością realizacyjną gdyż.
 - a. dużo osób w tym wieku nie pracowało już od dłuższego czasu niż 5 lat i pobierało renty lub emerytury (ZUS, KRUS)
 - b. nikt kto przebywał na rentach strukturalnych, lub pomostowych nie przyznawał się do pracy (ZUS, KRUS)
 - c. nie przyznawali się do pracy na czarno - bezrobotni (ZUS, KRUS)
 - d. pomagali dzieciom na które przepisali gospodarstwa i nie pracowali poza tym(KRUS)
 - e. mieli hodowle (małe, nie zgłoszone) z których czerpali zysk, ale twierdzili, że nie pracują (KRUS)
 - f. gospodarstwo rolne przepisali na żony (KRUS), bo mąż dorabia w innej firmie i tam ma ZUS

Trudne pytania

1. Problem stanowiły pytania związane z podawaniem dat. Respondenci niejednokrotnie szukali takich informacji w dokumentach, w czasie wywiadu.
2. Problem stanowiły pytania dotyczące dotacji z Unii Europejskiej (respondenci nie chcieli odpowiadać ile dostali dotacji)
3. Respondenci nie chcieli odpowiadać na pytania o stan posiadania
4. Drażliwy okazał się moduł dotyczący ubezpieczenia w ZUS (dostaliśmy informację, że moduł ten wzbudzał wręcz negatywne emocje)
5. Problem sprawiały badanym pytania dotyczące pierwszej pracy (dat, wysokości wynagrodzenia) oraz formalno-prawnych warunków tej pracy
6. Nie chcieli odpowiadać na pytanie, co zrobili z gospodarstwem rolnym (KRUS)?
7. Nie chcieli odpowiadać na pytania dotyczące ich sytuacji sprzed emerytury, gdy byli już na emeryturze (ZUS, KRUS)